

BILANȚUL ÎN VIZIUNEA DIRECTIVEI A IV-A A COMUNITĂȚILOR ECONOMICE EUROPENE

*Olaru Gabriela-Daniela, Universitatea „George Bacovia” Bacău,
Radu Florin, Universitatea „George Bacovia” Bacău*

Abstract

The purpose of accounting is the production of financial statements whose objective consists in supplying information that should offer a true and fair view of the financial position, of the performance, of the financial position changes, of the changes in equity, useful to a large sphere of users in taking economic decisions.

The balance sheet reflects the financial position represented by the capacity of the company of adapting itself to environment changes with the help of the controlled economic resources, of the financing structure as well as with the help of some liquidity and exigibility economic financial indicators.

Uniunea Europeană și-a concentrat eforturile pe linia armonizării sistemelor de contabilitate și a întocmirii rapoartelor societăților comerciale, fapt concretizat în elaborarea de directive la care sunt supuse statele membre.

Directiva a IV-a a Uniunii Europene, elaborată la 25 iulie 1978 și revizuită la 8 noiembrie 1990, a vizat cu predilecție coordonarea dispozițiilor nașionale referitoare la structura și conținutul conturilor anuale, și ale raportului de gestiune, normele de evaluare a elementelor patrimoniale, cât și publicarea acestor documente pentru societățile de capitaluri. Prevederile acestei directive se sprijină pe standardele publicate de organismele internaționale (Uniunea Europeană a Experților Contabili Economici și Financieri - UEC) și International Accounting Standards Committee (IASC).

Directiva a IV-a „standardizează” două scheme de bilanț:

- Schema de bilanț orizontal (sub formă de cont sau secțiuni separate) – având la bază structurarea activului bilanțier în funcție de criteriul lichidității crescătoare a activelor patrimoniale, iar a pasivului bilanțier în ordinea exigibilității crescătoare a pasivelor patrimoniale – pune accentul pe corespondența între resurse (pasiv) și utilizări (activ), ilustrând egalitatea:

$$\mathbf{Activ = Pasiv \text{ sau } Activ = Capitaluri proprii + Datorii}$$

Bilanț întocmit la 31.12.2002

ACTIV	SOLD la		PASIV	SOLD la	
	1.01.a.c.	31.12.a.c.		1.01.a.c.	31.12.a.c.
A. ACTIVE IMOBILIZATE din care: I. Imobilizări necorporale II. Imobilizări corporale III. Imobilizări financiare B. ACTIVE CIRCULANTE I. Active circulante materiale II. Active circulante în deconturi III. Active circulante bănești C. CONTURI DE REGULARIZARE ȘI ASIMILATE D. PRIME PRIVIND RAMBURSAREA OBLIGAȚIUNILOR			A. CAPITALURI PROPRII I. Capital social II. Prime legate de capital III. Rezerve din reevaluare IV. Rezerve V. Rezultatul reportat VI. Rezultatul exercițiului VII. Fonduri VIII. Subvenții pentru investiții IX. Provizioane reglementate B. PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELTUIELI C. DATORII D. CONTURI DE REGULARIZARE ȘI ASIMILATE		
TOTAL			TOTAL		

Fig.1 Modelul bilanțului contabil recomandat de Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene

Ordonarea posturilor bilanțiere se face, de regulă, în funcție de criteriul lichidității activului (perioada de timp în care un activ poate fi transformat în bani), respectiv exigibilității pasivului (termenul de decontare a pasivelor). Mai exact, ordonarea posturilor de activ se face în ordinea inversă a lichidității lor (de la cele mai puțin lichide, cum este cazul activelor imobilizate, către cele mai lichide, cum este cazul disponibilităților bănești), iar a posturilor de pasiv, în ordinea inversă a exigibilității lor (de la cele mai puțin exigibile, cum este cazul capitalurilor, către cele mai exigibile, cum este cazul datoriilor curente).

- Schema de bilanț vertical (sub formă de listă: activele, apoi datoriile și capitalurile proprii) pune accentul pe capitalurile proprii, fiind axată pe ecuația generală de echilibru:

Activ – Datorii = Capitaluri proprii**Bilanț întocmit la 31.12.a.c.**

ELEMENTE PATRIMONIALE	SOLD la	
	1.01.a.c.	31.12.a.c.
A. Active imobilizate - total		
I Imobilizări necorporale		
II Imobilizări corporale		
III Imobilizări financiare		
B. Active circulante – Total		
I Stocuri		
II Creanțe		
III Investiții financiare pe termen scurt		
IV Casa și conturi la bănci		
C. Cheltuieli în avans		
D. Datorii ce trebuie plătite până la 1 an		
E. Active circulante nete, respectiv datorii curente nete		
F. Total active minus datorii curente		
G. Datorii ce trebuie plătite peste un 1 an		
H. Provizioane pentru riscuri și cheltuieli		
I. Venituri în avans		
J. Capital și rezerve		
I Capital (subscris și vărsat)		
II Prime de capital		
III Rezerve din reevaluare		
IV Rezerve		
V Rezultatul reportat		
VI Rezultatul exercițiului		
Repartizarea profitului		
Total capitaluri proprii		
Patrimoniul public		
Capitaluri - Total		

Fig. 2 Modelul format listă a bilanțului contabil recomandat de Standardele Internaționale de Contabilitate

Forma listă de prezentare a bilanțului, agreată în mod deosebit de țările anglo-saxone, prezintă, față de forma bilaterală, anumite detalieri și anume:

- prezintă datoriile pe doua categorii de exigibilitate: datorii ce trebuie plătite într-o perioadă de un an (rubrica D) și datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an (rubrica G);

- pune în evidență anumiți indicatori precum: „necesarul în fond de rulment” (rubrica E) și „capitaluri permanente” (rubrica F), pe baza cărora întreprinderile pot proceda la calcule de analiză complete, ce pot determina solvabilitatea, lichiditatea și rentabilitatea

Tocmai de aceea, acest model de bilanț a fost și este considerat superior modelului sub forma bilaterală, fiind deschis spre analiza financiară a firmei.

Ambele scheme de bilanț prevăd un număr considerabil de informații. Cu toate acestea, prin *articolele 2-59*, Directiva prezintă dispoziții prin care, o serie de informații complementare, ce prezintă o importanță semnificativă (care ar putea afecta evaluările sau deciziile utilizatorilor de informație contabilă), vor trebui prezentate în anexă (dispozițiile sunt valabile atât pentru bilanț cât și la contul de profit și pierdere).

Sistemul contabil românesc, începând cu anul 2006, este conform cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și Reglementările contabile conforme cu Directiva a VII-a a Comunităților Economice Europene.

În materie de raportare financiară există două tipuri de seturi de situații financiare anuale:

- persoanele juridice care la data bilanțului depășesc limitele a două dintre următoarele trei criterii (denumite în continuare criterii de mărime): total active: 3.650.000 euro, cifră de afaceri netă: 7.300.000 euro, număr mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 50, întocmesc situații financiare anuale care cuprind: bilanț, cont de profit și pierdere, situația modificărilor capitalului propriu, situația fluxurilor de numerar, notele explicative.

- persoanele juridice care la data bilanțului nu depășesc limitele a două dintre criteriile de mărime prevăzute mai sus, întocmesc situații financiare anuale simplificate care cuprind: bilanț prescurtat, cont de profit și pierdere, note explicative. Opțional, ele pot întocmi situația modificărilor capitalului propriu și/sau situația fluxurilor de numerar.

Structura bilanțului contabil potrivit sistemului contabil românesc se prezintă astfel:

A.	Active imobilizate	
	I.	Imobilizări necorporale
	II.	Imobilizări corporale
	III.	Imobilizări financiare
B.	Active circulante	
	I.	Stocuri
	II.	Creanțe

		(Sumele care urmează să fie încasate după o perioadă mai mare de un an trebuie prezentate separat pentru fiecare element.)
	III.	Investiții pe termen scurt
	IV.	Casa și conturi la bănci
C.		Cheltuieli în avans
D.		Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an
E.		Active circulante nete/datorii curente nete
F.		Total active minus datorii curente
G.		Datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an
H.		Provizioane
I.		Venituri în avans
J.		Capital și rezerve
	I.	Capital subscris (prezentând-se separat capitalul vărsat și capitalul nevărsat)
	II.	Prime de capital
	III.	Rezerve din reevaluare
	IV.	Rezerve
	V.	Profitul sau pierderea reportat(ă)
	VI.	Profitul sau pierderea exercițiului financiar

Fig. 3 Structura bilanțului contabil potrivit sistemului contabil românesc

Modelul vertical de bilanț deschide perspectiva analizei echilibrului financiar în dinamică, pe baza ratelor de rotație ce alcătuiesc, de altfel, necesarul de fond de rulment (rotația activelor, rotația creanțelor-clienți, rotația datoriilor-furnizori). Ratele de rotație se determina prin raportarea unui element din bilanț (nu numai de stoc, în sens financiar) la un element al contului de profit și pierdere (flux, în sens financiar). Fluxul este reprezentat fie prin cifra de afaceri, fie prin elemente specifice costurilor exploatarei.

Prin chiar obiectivul pe care și-l propune, acest model de bilanț se apropie destul de mult de ceea ce se vrea să fie un bilanț financiar, respectiv furnizarea de informații privind poziția financiară a întreprinderii, ale cărei elemente definitorii se referă la:

- a. resursele economice pe care le controlează întreprinderea (în sensul de active);

- b. structura sa financiară (în sensul de pasive);
- c. lichiditatea si solvabilitatea;
- d. capacitatea întreprinderii de a se adapta schimbărilor mediului în care aceasta își desfășoară activitatea.

Din cuprinsul Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene aflăm că informațiile despre resursele economice controlate de întreprindere și capacitatea sa din trecut de a modifica aceste resurse, sunt utile pentru a anticipa capacitatea acesteia de a genera numerar și echivalente ale numerarului în viitor.

Informațiile despre structura financiară sunt utile pentru anticiparea nevoilor viitoare de finanțare și a modului în care profiturile și fluxurile viitoare de trezorerie vor fi repartizate între cei care au un interes față de întreprindere.

Și nu în ultimul rând, informațiile despre lichiditate si solvabilitate sunt utile pentru a anticipa capacitatea întreprinderii de a-și onora angajamentele viitoare scadente.

Aceste elemente definiții ale poziției financiare nu sunt decât restricțiile care trebuie urmărite atât la nivelul fiecărei decizii de gestiune, cât și la nivelul întreprinderii, de ansamblu: echilibru financiar, lichiditate, solvabilitate, rentabilitate, risc.

Bibliografie

1. Feleagă, L., Feleagă, N., *Contabilitate financiară: o abordare europeană și internațională*, Vol. I, Editura Infomega, București, 2005.
2. Paraschivescu, M.D., *Contabilitate financiară*, Editura Moldavia, Bacău, 2003.
3. Ordinul nr. 1752/2005 pentru aprobarea Reglementarilor contabile conforme cu directivele europene.
4. Reglementările contabile conforme cu Directiva a IV-a Comunităților Economice Europene.